

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości dotyczący wskaźnika WIBOR

W dniu, w którym są pisane te słowa, tj. 12.02.2026 r., został wydany długo oczekiwany przez banki i kredytobiorców wyrok TS w sprawie C-471/24, J.J. przeciwko PKO BP S.A., w wyniku odesłania prejudycjalnego Sądu Okręgowego w Częstochowie. Sprawa dotyczyła różnych elementów oceny wskaźnika referencyjnego WIBOR w kontekście dyrektywy Rady 93/13/EEG z 5.04.1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Wstępna analiza wskazuje, że TS nie rozwiął wszelkich wątpliwości zgłaszanych w praktyce. Zagadnienia te będą jeszcze przedmiotem zainteresowania w „EPS”. Na gorąco niech wystarczy przedstawienie odpowiedzi TS na pytania prejudycjalne:

1) Artykuł 1 ust. 2 dyrektywy Rady 93/13/EEG z 5.04.1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że: przewidziany w nim wyjątek nie obejmuje warunku umowy o kredyt hipoteczny przewidującego zmienną stopę oprocentowania opartą na wskaźniku referencyjnym w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z 8.06.2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniającego dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014, i na stałej marży, jeżeli przepisy ustawowe lub wykonawcze mające zastosowanie do takiego warunku ustanawiają jedynie ogólne ramy dla ustalania stopy oprocentowania takich umów, pozostawiając jednocześnie przedsiębiorcy możliwość określenia umownego wskaźnika referencyjnego lub stałej marży, która może zostać dodana do wartości tego wskaźnika.

2) Artykuł 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że: w przypadku gdy umowa o kredyt hipoteczny dotyczący nieruchomości mieszkalnej zawiera warunek przewidujący zmienną stopę oprocentowania opartą na wskaźniku referencyjnym w rozumieniu rozporządzenia 2016/1011, wynikający z tego przepisu wymóg przejrzystości nie nakłada na kredytodawcę szczególnych obowiązków informacyjnych w odniesieniu do metodologii tego wskaźnika. Okoliczność, że kredytodawca spełnił wszystkie obowiązki informacyjne nałożone na niego przez dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z 4.02.2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniającą dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010, zmienioną rozporządzeniem 2016/1011, w odniesieniu do takiego warunku, a w przypadku udzielenia dodatkowych informacji nie przedstawił wskazówek, które dawałyby zniekształcony obraz wspomnianego wskaźnika, może świadczyć o tym, że kredytodawca spełnił ten wymóg przejrzystości w odniesieniu do tego warunku.

3) Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że: w przypadku gdy warunek umowy o kredyt hipoteczny określa zmienną stopę oprocentowania opartą na wskaźniku referencyjnym w rozumieniu rozporządzenia 2016/1011, nie mogą nadawać temu warunkowi nieuczciwego charakteru: po pierwsze, brak poinformowania konsumenta o pewnych szczególnych cechach umownego wskaźnika referencyjnego, w szczególności o tym, że metodologia tego wskaźnika przewiduje wykorzystanie danych wejściowych niekoniecznie odpowiadających rzeczywistym transakcjom, oraz że kredytodawca jest jednym z banków przekazujących dane służące do ustalenia tego wskaźnika, a po drugie, same te szczególne cechy, o ile wspomniany wskaźnik można było uznać za zgodny z tym rozporządzeniem w chwili zawarcia tej umowy.

Profesor Stanisław Biernat
Redaktor Naczelny „EPS”

The Judgment of the Court of Justice on the WIBOR benchmark

On the day of writing these words, i.e. 12 February 2025, a long-awaited by banks and borrowers CJEU judgment, C-471/24, J.J. v PKO BP S.A., was delivered in response to the request for a preliminary ruling from the Regional Court in Częstochowa. The case pertained to various elements of the methodology of the WIBOR benchmark in the context of the Council Directive 93/13/EEC of 5 April 1993 on unfair terms in consumer contracts. The preliminary analysis has shown that the CJEU failed to dispel all doubts arising in practice. These issues will be further discussed in EPS. For now, the presentation of the CJEU answers to questions referred for a preliminary ruling have to suffice:

1) Article 1(2) of the Council Directive 93/13/EEC of 5 April 1993 on unfair terms in consumer contracts must be interpreted as meaning that the exception provided for therein does not cover a term in a mortgage loan agreement stipulating a variable interest rate based on a benchmark, within the meaning of Regulation (EU) 2016/1011 of the European Parliament and of the Council of 8 June 2016 on indices used as benchmarks in financial instruments and financial contracts or to measure the performance of investment funds and amending Directives 2008/48/EC and 2014/17/EU and Regulation (EU) No 596/2014, and a fixed margin, where the statutory or regulatory provisions applicable to such a term merely establish a general framework for the setting of the interest rate for such contracts, while leaving it open to the seller or supplier to determine the contractual benchmark or the fixed margin which may be added to the value of that index.

2) Article 4(2) of Directive 93/13 must be interpreted as meaning that, where a mortgage loan agreement relating to residential immovable property contains a term stipulating a variable interest rate based on a benchmark, within the meaning of Regulation 2016/1011, the transparency requirement arising from that provision does not impose on the creditor certain specific obligations to provide information as regards the methodology of that benchmark. The fact that the creditor has complied with all the obligations to provide information imposed on it by Directive 2014/17 EU of the European Parliament and of the Council of 4 February 2014 on credit agreements for consumers relating to residential immovable property and amending Directives 2008/48/EC and 2013/36/EU and Regulation (EU) No 1093/2010, amended by Regulation 2016/1011, in respect of such a term and, if it has provided additional information, has not provided any information giving a distorted picture of that benchmark is such as to establish that that creditor has satisfied that requirement of transparency as regards that term.

3) Article 3(1) of Directive 93/13 must be interpreted as meaning that, where a term in a mortgage loan agreement stipulates a variable interest rate based on a benchmark, within the meaning of Regulation 2016/1011, first, the lack of information on the part of the consumer concerning certain specific features of the contractual benchmark, in particular the fact that its methodology provides for the use of input data which does not necessarily correspond to actual transactions and the fact that the creditor is one of the banks contributing to the determination of that index, and, secondly, those specific features themselves are not such as to render that term unfair, provided that that index could be regarded as consistent with that regulation at the time of the conclusion of that contract.

Professor Stanisław Biernat
“EPS” Editor-in-Chief